

LITERARNI NATJEČAJ „MALE VINKOVAČKE JESENI“ LITERA...

Vedrana Lugić
Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci
vedrana@gkvk.hr

Tihomir Marojević
Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci
tmarojevic@gkvk.hr

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

433

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci najstarija je gradska ustanova u Vinkovcima. Sljednica je Vinkovačke čitaonice koja je osnovana 9. kolovoza 1875. godine.¹ Kao najstarija gradska ustanova oduvijek znatno pridonosi razvoju i očuvanje kulture i identiteta Vinkovaca. Brojni su primjeri za to. U Vinkovcima je osnovan i najstariji dječji odjel u Hrvatskoj koji je počeo djelovati već 1937. godine.² Kroz povijest je Knjižnica iznjedrila brojne vinkovačke ustanove kao što: su Radio Vinkovci, Gradsko kazalište „Joza Ivakić“ Vinkovci, Glazbena škola Josipa Runjanina Vinkovci, Galerija likovnih umjetnosti „Slavko Kopač“ koja je danas ustrojbeno jedinica Gradskog muzeja Vinkovci te brojne manifestacije kao što Dječje vinkovačke jeseni (koje danas organizira Zajednica kulturno umjetničkih društava), Pjesnički susreti (koje danas organizira Duhovno hrašće u Drenovcima), Festival dječje knjige (u suorganizaciji s Vukovarsko-srijemskom županijom i Ogrankom Matice hrvatske u Vinkovcima) te Literarni natječaj *Male vinkovačke jeseni*.

Literarni natječaj *Male vinkovačke jeseni* posljednja je u nizu značajnih manifestacija koje je utemeljila Knjižnica. On je istodobno najstarija manifestacija koja se održava od 1965. godine, ali i najmlađa jer se njeno održavanje obnovilo nakon više od 30 godina pauze. Knjižnica ga je obnovila jer nastoji djelovati proaktivno pa osim čuvanja pisane baštine, potiče i stvaranje iste. Natječaj kojeg tematizira ovaj rad organiziran je kao jedno od popratnih događanja *Vinkovačkih jeseni*. Iako se radi o popratnom događanju

¹ Mesinger, Bogdan. Vinkovačka čitaonica i knjižnica i kulturno - politička dinamika grada i kraja : 1875 – 1975. Vinkovci : Narodna knjižnica i čitaonica, 1976. Str. 9.

² Dječje knjižnica u Vinkovcima. // Hrvatski branik, 3(XII), 43(1937), str. 2.

riječ je o izuzetno kompleksnoj manifestaciji koja iziskuje veliku organizaciju i pripremu nekoliko mjeseci prije *Vinkovačkih jeseni*.

Vinkovačke jeseni

Vinkovačke jeseni manifestacija je koja svojim bogatim programom okuplja zaljubljenike u pjesme i plesove Slavonije i Srijema, ali i cijele Hrvatske pa i dijasporu.³ Moglo bi se reći kako se radi o manifestaciji koja predstavlja vinkovačku i hrvatsku etnološku prošlost, sadašnjost, a vjerojatno i budućnost.⁴

Prve *Vinkovačke jeseni* održane su 1966. godine kao rezultat razgovora o tome kako proslaviti nekoliko obljetnica, što socijalističkih, što nacionalnih, što gospodarskih koje su bile te godine. Svemu tome trebalo je dati i službeni značaj i političku podršku. Naziv *Vinkovačke jeseni* najbolje je obrazložio tadašnji gradonačelnik grada Vinkovaca Dragutin Karla Žanić koji je rekao: „Jeseni u Vinkovcima bogate su i raskošne nakon žarkih ljetnih žetvi pšenice, počinje berba vagona jabuka, šećerne repe, počinje berba na tisuće hektara kukuruza, tih žutih dukata i slavonskog zlata, a stoljetne šume hrastova zarude ljepotom i šarenilom boja.⁵

U početku su Jeseni bile relativno skromna priredba, vezana za početak berbe jabuka u voćnjaku *Borinci* (koji je tada bio najveća plantaža jabuka u Europi), stoga i grb Vinkovačkih jeseni čiji je autor akademski slikar Joza Mataković predstavlja stiliziranu jabuku.

Na grbu se, protumačio je Mataković, nalazi tikvica, simbol folklor

Grb Vinkovačkih jeseni

(bijela boja), stavljena u jabuku, onu poznatu borinačku (crvena boja). Jabuku obasjava krug sunca (žuta boja), koji obasjava i plodove zemlje (oker i crvena boja). Sve zaokružuje crna boja koja simbolizira crni humus plodne zemlje crnice iz koje su izrasle i tikvica i jabuka i svi plodovi blagorodne Slavonije.⁶

³ „Vinkovačke jeseni“ - folklorna, kulturno-turistička i gospodarska manifestacija. URL: <https://vinkovacke-jeseni.topoteka.net/> (2022-03-21)

⁴ Landeka, Marko. 40 godina Vinkovačkih jeseni. // 40 Vinkovačkih jeseni. Vinkovci: Grad Vinkovci; Zajednica kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije, 2007. Str. 19.

⁵ Isto, str. 21-23.

⁶ Pšihistal, Aneta. Prepoznatljiv znak: Grb Vinkovačkih jeseni autora Joze Matakovića. Dostupno na: <https://novosti.hr/prepoznatljiv-simbol-grb-vinkovackih-jeseni-autora-joze-matakovica/> (2022-03-24)

U početku je na Vinkovačkim jesenima sudjelovalo dvadesetak folklornih društava, najviše iz vinkovačke okolice, no s godinama broj se sudionika povećao i proširio na folklorne grupe iz cijele Hrvatske i dijaspore.⁷

Vinkovačke jeseni počinju u prvoj polovici rujna. Traju 10-ak dana, iako su se kroz povijest vrijeme održavanja kao i duljina trajanja mijenjali.

Događanja Vinkovačkih jeseni mogu se podijeliti na dvije osnovne skupine, na središnja i popratna događanja. Središnja događanja čine: Folklorne večeri, Dječje vinkovačke jeseni s Međuzupanijskom smotrom dječjih folklornih skupina, Svečanost otvorenja, Državna smotra hrvatskog izvornog folklor s Mimohodom sudionika Vinkovačkih jeseni i revijom konjskih zaprega.

Folklorne večeri predstavljaju početak Vinkovačkih jeseni. U pravilu se održavaju osam večeri, a na njima nastupaju kulturno-umjetnička društva (KUD-ovi) iz cijele Hrvatske.⁸ Njima se predstavlja godišnji rad KUD-ova. Folklorne su večeri jedno od najposjećenijih događanja Vinkovačkih jeseni.⁹

Dječje vinkovačke jeseni, u početku nazivane *Male Vinkovačke jeseni*, održavaju se nedjeljom prvog vikenda Vinkovačkih jeseni, tjedan prije središnjeg vikenda. U Smotri sudjeluje 60-ak KUD-ova s 2.500 sudionika iz Hrvatske i inozemstva. Upravo *Dječje Vinkovačke jeseni* čine prvu neraskidivu vezu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci s Vinkovačkim jesenima jer utemeljitelj i organizator Dječjih Vinkovačkih jeseni do Domovinskog rata bila je Gradska (tada Narodna) knjižnica i čitaonica Vinkovci.¹⁰

Svečanost otvorenja održava se petkom, prije drugog, odnosno središnjeg vikenda Vinkovačkih jeseni. Svake godine program otvorenja ima središnju temu prema kojoj se piše scenarij i pravi scenografija.¹¹

Državna smotra izvornog hrvatskog folklor održava se u subotu i nedjelju središnjeg vikenda. Radi se o najstarijem događanju Vinkovačkih jeseni koje se u početku nazivalo *Smotra folklor Slavonije*, zatim *Smotra folklor Slavonije i Baranje*. Nakon toga dolazi do još jedne promjene naziva pa se naziva *Smotra folklor naroda i narodnosti SR*

⁷ Landeka, Marko. Nav. dj., str. 24.

⁸ Šalić, Tomo. Vinkovački leksikon. Vinkovci: vlast. nakl., 2007. Str. 463.

⁹ Landeka, Marko. Nav. dj., str. 26.

¹⁰ Škrlec, Ana. Knjižnica je srce našeg Grada. // Vinkovačka knjižnica iz pera i duše: knjiga sjećanja. / glavna urednica Emilija Pezer. Vinkovci : Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, 2010. Str. 131.

¹¹ Šalić, Tomo. Nav. dj., str. 463.

Hrvatske, a od 1990. godine naziva se *Smotra izvornog hrvatskog folklora*.¹² Najviše pozornosti privlači nedjeljni svečani *Mimohod sudionika Vinkovačkih jeseni* na kojem sudjeluje oko 70 KUD-ova iz Hrvatske i inozemstva s 4.500 sudionika.¹³ Od 1984. godine dijelom *Mimohoda* jesu i konjske zaprege i konjanici, čime se dodatno obogatio program te se na taj način predstavlja i tradicija konjogojstva u Slavoniji.¹⁴ Na reviji zapregâ sudjeluje između 30 i 50 zaprega te isto toliko konjanika, odnosno jahača. *Mimohod* završava na stadionu Hrvatskog nogometnog kluba *Cibalia*, gdje sudionici za kraj otplešu Slavonsko kolo, što ujedno predstavlja i najveće plesno kolo na svijetu.

Gotovo su sve gradske ustanove, udruge i tvrtke uključene u organizaciju *Vinkovačkih jeseni* pa organiziraju popratna događanja kao što su izložbe, *Šokački divani*, sajmovi, koncerti, auto *show*, sportska događanja, radionice, književne večeri i slično.

Knjižnica i Jeseni

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci programski je uključena u *Vinkovačke jeseni* od njihova utemeljenja. Vera Vuković (Erl) kao direktorica Knjižnice i član Kulturno-prosvjetne zajednice sudjelovala je i na inicijativnom sastanku *Vinkovačkih jeseni* 1966. godine, kao i u prvim programima *Vinkovačkih jeseni* organiziranjem *Pionirskog petka*, a kao član Kulturno-prosvjetne zajednice bila je uključena u programe od prvih *Vinkovačkih jeseni* zaključno s desetima na kojima je za desetogodišnji rad 1975. godine dobila Zlatnu plaketu *Vinkovačkih jeseni*.¹⁵

Osim *Pionirskog petka*, u vrijeme *Vinkovačkih jeseni* Knjižnica je svake godina upriličila neko književno događanje. Spomenut će se oni najvažniji i najstariji. Prvo je takvo događanje bilo već 1966. godine kada su otkupljeni rukopisi Josipa Kozarca te je Bogdan Mesinger priredio izložbu *Josip Kozarac : 1858-1906* za koju je izdan i katalog.¹⁶ Na gotovo isti se način Knjižnica uključila u *Vinkovačke jeseni* 1969. godine. Dubravko Jelčić priredio je izložbu *Vladimir Kovačić : (1907-1959)* za koju je tiskan i katalog. Knjižnica je tada otkrila i spomen-ploču Vladimiru Kovačiću nakon koje je bila održano

¹² Landeka, Marko. Nav. dj., str. 24.

¹³ Svečano otvorene 54. Vinkovačke jeseni. URL: <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/svecano-otvorene-54-vinkovacke-jeseni-20190920> (2022-03-24)

¹⁴ Landeka, Marko. Nav. dj., str. 25-26.

¹⁵ Erl, Vera. Vinkovačke knjižnica zapamćena u sjećanjima. // Vinkovačka knjižnica iz pera i duše : knjiga sjećanja. / glavna urednica Emilija Pezer. Vinkovci : Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, 2010., str. 44.

¹⁶ Mesinger, Bogdan. Nav. dj., str. 92.

Kovačićevo veče.¹⁷ 25 godina izdavačke djelatnosti u Vinkovcima : (1945 - 1970) naziv je izložbe i kataloga kojeg je priredio Bogdan Mesinger. Ovom se Izložbom Knjižnica uključila u program *Vinkovačkih jeseni* 1970. godine.¹⁸ Naredne je godine bila priređena izložba *Književno stvaralaštvo Jozе Ivakića*¹⁹ koju je otvorio Branko Hećimović. Godine 1972. Knjižnica opet se uključila u program *Vinkovačkih jeseni* izložbom i katalogom Bogdana Mesingera *Slavko Mađer : 1922-1946 : u povodu pedeset godišnjice rođenja*.²⁰

Knjižnica je do Domovinskog rata redovno priređivala književna događanja te *Dječje Vinkovačke jeseni* o čemu će biti više riječi u drugom dijelu teksta. Nakon Domovinskog rata organizaciju *Dječjih Vinkovačkih jeseni* preuzima Zajednica kulturno-umjetničkih društava (ZAKUD). Od tada se Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci svake godine uključuje u organizaciju Vinkovačkih jeseni izložbom i prigodnim uređenjem prostora pa je tako 2014. godine Knjižnica dobila nagradu za najbolje uređen poslovni prostor pravnih i fizičkih osoba.²¹ Uz izložbu Knjižnica organizira i popularno-znanstvena predavanja u suradnji s Centrom za znanstveni rad u Vinkovcima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti koja održava znanstvena savjetnica i upraviteljica Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima dr. sc. Anica Bilić, na temu slavonske i vinkovačke književnosti. Svakih pet godina dr. sc. Anica Bilić prethodnih pet predavanja uobličila u stručno-znanstveni rad koje Knjižnica objavi u obliku monografije pa su tako nastale monografije: *Stereotip raspojasane Slavonije* (2007. godine) i *Mi i drugi u literarnom nusprostoru* (2013. godine).²²

Od Pionirskog petka do Dječjih Vinkovačkih jeseni

Dječje Vinkovačke jeseni koje su već nekoliko puta spomenute, proizašle su iz manifestacije *Pionirski petak* koji se održavao u Gradskoj (tada Narodnoj) knjižnici i čitaonici Vinkovci od 1965. godine, a prigodom održavanja *Vinkovačkih jeseni* 1968.

¹⁷ Marojević, Tihomir. Tragovi vremena : (vinkovačke spomen-ploče). Vinkovci: Povijesno i športsko društvo Hrvatski sokol Vinkovci, 2021., str. 28-29.

¹⁸ Mesinger, Bogdan. Nav. dj., str. 97.

¹⁹ Trideset Vinkovačkih jeseni. / glavni urednik Marko Landeka. Vinkovci : Vinkovačke jeseni, 1996., str. 46.

²⁰ Mesinger, Bogdan. Nav. dj., str. 97.

²¹ Kokaj, Mario. Uručene nagrade za najljepše uređene prostore u povodu 49.Vinkovačkih jeseni. URL: <http://www.glas-slavonije.hr/249194/4/Urucene-nagrade-za-najljepse-uredjene-prostore-u-povodu-49Vinkovackih-jeseni> (2022-03-24)

²² Marojević, Tihomir. Topoteka – lokalna povijest u digitalnom obliku : *Vinkovačke jeseni u virtualnom arhivu*. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, 23(2020), str. 283.

godine ovaj događaj postaje *Pionirski književni miting*.²³ Godine 1969. mijenja se naziv u *Jesenji pionirski petak*.²⁴ U početku je to bilo natjecanje literarni skupina osnovnih škola.²⁵ Osim natjecanja dijelom programa bila su i predstavljanja dječjih pisaca, dječjih zborova i orkestara te, što je posebno zanimljivo, gostovali su i poznati televizijski voditelji.²⁶ Zabilježena su gostovanja Gustava Krkleca, Zvonimira Majdaka, Zvonimira Baloga, Saše Novaka, Ljube Jelčića, Mirka Jirsaka, Ratka Zvrka, Mladena Kušeca i drugih, a primjerice godine 1971. cjelokupan je program vodila Ksenija Urličić.²⁷ Uz literarno natjecanje 1970. godine program se proširuje i događanjima kao što su crtanje na asfaltu, baletnim, folklornim, glazbenim i sportskim događajima.²⁸ Iste godine ova manifestacija dobiva naziva *Male vinkovačke jeseni* te se po prvi put održava i mimohod sudionika. *Jesenji pionirski petak* postaje samo jedno od događanja *Malih vinkovačkih jeseni* te se 1972. godine transformira u *Sat lektire*, čime Knjižnica uspostavlja čvrste veze sa školama.²⁹ Naziv *Male Vinkovačke jeseni* zadržao se vrlo kratko pa već 1971. godine manifestacija dobiva ime *Dječje Vinkovačke jeseni* koje i danas nosi. Knjižnica je prilikom organiziranja *Dječjih vinkovačkih jeseni* sve veći naglasak stavljala na folklor, iako književni dio nije zapostavljen. Bila je to manifestacija dječjih dostignuća, znanja, mogućnosti i zabave. Organizirana su i sportska natjecanja, crtanja na panoima, nastupi dječjih zborova, folklornih i plesnih skupina, literata i recitatora.³⁰ S vremenom sportska natjecanja prestaju biti dijelom *Dječjih vinkovačkih jeseni*, a nakon Domovinskog rata, kada organizaciju *Dječjih vinkovačkih jeseni* preuzima ZAKUD, one postaju isključivo folklorno-glazbeni događaj, bez natjecateljskog karaktera.

Literarni natječaj *Male vinkovačke jeseni*

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci 2020. je godine odlučila ponovno vratiti literarne događaje za djecu u program *Vinkovačkih jeseni*. Unatoč tome što interes za mlade kao predmet istraživanja u etnologiji nije izostao, dugo je prevladavao uglavnom

²³ Mesinger, Bogdan. Nav. dj., str. 113.

²⁴ Isto, str. 96.

²⁵ Isto.

²⁶ Isto, str. 93.

²⁷ Baho, Stjepan. Danas – Dječje vinkovačke jeseni. // *Novosti* : glasilo socijalističkog saveza radnog naroda Vinkovačke komune, 19, 35(petak, 10. rujna 1971.), str. 5.

²⁸ Mesinger, Bogdan. Nav. dj., str. 113.

²⁹ Isto, str. 112.

³⁰ Pešec, Mirjana. Kako to djeca rade. // "Vinkovačke jeseni" : 1966-1985. / glavni i odgovorni urednik Grga Mataković. [Vinkovci] : Koordinacioni odbor Vinkovačkih jeseni, 1985. Str. 73.

negativan odnos prema mladima kao kazivačima i pripovjedačima folklorne tradicije i vlastita iskustva zbog njihovih pretpostavljenih znanja, kompetencija i interesa. Za djecom i mladima kao kazivačima posezalo se rijetko.³¹ Djeca su riznicu ljudske estetske i stvaralačke snage, mašte i slobode³² i u skladu s rečenim i tradicijom koju Knjižnica ima, odlučeno je da se dječja književnost vrati u program *Vinkovačkih jeseni* kroz Literarni natječaj *Male vinkovačke jeseni*. Povod svemu bile su jubilarne 50. *Dječje vinkovačke jeseni* koje su od 1970. godine službeno stalni program *Vinkovačkih jeseni*.³³

Naziv *Male vinkovačke jeseni* izabran je iz nekoliko razloga. Radi se o nazivu koji je osmišljen prije više od 50 godina, ali je postao svojevrsni lokalni brend. Iako je kao službeni naziv egzistirao svega godinu ili dvije³⁴ u svakodnevnom se govoru i danas (u manjoj mjeri) koristi paralelno sa službenim nazivom *Dječje vinkovačke jeseni* i kao takav je prepoznatljiv. Vrlo je bitno reći da je ovaj naziv nastao kao originalno, duhovno (intelektualno) ostvarenje iz književno-umjetničkog područja koje ima individualan karakter³⁵ u Gradskoj (tada Narodnoj) knjižnici i čitaonici Vinkovci 1969. godine, što znači da je Knjižnica vlasnik ovoga naziva.

Prilikom organiziranja Literarnog natječaja izvršeno je istraživanje o načinu organiziranja prvih natječaja 1960-ih godina pa do posljednjih koji su održavani prije Domovinskog rata. Istraživanje i poznavanje kulturnih potreba jedan je od osnovnih zadataka kulturnih ustanova kako bi se mogle planirati aktivnosti i programe te kako bi se mogao poticati razvitak novih kulturnih potreba te širiti krug ljudi koji će stvarati zahvaljujući poticajima koji dolaze iz kulture.³⁶ Nakon istraživanja model se natječaja koji je korišten u prošlosti, prilagodio suvremenom vremenu te je donekle modificiran, ali su temelji i suština natjecanja ostali isti kako bi se zadržao, odnosno obnovio kontinuitet

³¹ Marković, Jelena. Dječja usmenost i usmenost o djetinjstvu u hrvatskoj etnologiji i folkloristici. // *Studia ethnologica Croatica*, 21, 1(2009), str. 268-269.

³² Isto, str. 260.

³³ Prilikom računanja treba uzeti u obzir kako se *Dječje vinkovačke jeseni* nisu održale 1991. godine zbog Domovinskog rata te 2020. godine zbog pandemije bolesti COVID-19 pa su u 52 godine službenog postojanja održane 50 puta.

³⁴ Jasna se granica ne može utvrditi jer pojedini izvori tvrde da se naziv koristio od 1966. godine dok drugi izvori navode da se koristio samo 1968. i 1969. godine. Iščitavajući medijske natpise onoga vremena utvrđeno je kako dolazi do paralelnog korištenja naziva *Jeseni pionirski petak* i *Male vinkovačke jeseni* 1968. te paralelnog korištenja naziva *Male vinkovačke jeseni* i *Dječje vinkovačke jeseni* 1970. godine. Ono što je gotovo sigurno da se sam naziv nije koristio prije 1969. godine.

³⁵ Autorsko djelo. URL: [https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/autorsko-djelo/\(2022-03-22\)](https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/autorsko-djelo/(2022-03-22))

³⁶ Dragičević-Šešić, Milena ; Stojković, Branimir. *Kultura : menadžment, animacija, marketing*. Beograd : Clio, 2003., str. 15.

održavanja. Natječaj je osmišljen kako bi, od niza kulturnih potreba koje navode Dragičević-Šešić i Stojković, zadovoljio kulturnu potrebu za jezičnim izražavanjem i komunikacijom i umjetničku potrebu za estetskim doživljajem i stvaralaštvom.³⁷

Vizualni identitet natječaja

Prije raspisivanja Natječaja osmišljen je i njegov vizualni identitet. I u ovome se segmentu nastojala poštivati tradicija na koju se Knjižnica oslanjala. Vizualni je identitet natjecanja osmislio vinkovački strip-crtič Dubravko Mataković, sin akademskog kipara Jozе Matakovića koji je autor grba *Vinkovačkih jeseni*. Dubravko Mataković osmislio je rješenje koje vizualno sugerira temeljni sadržaj natječaja, a to je pisana riječ, dok je izborom boja, koji je vrlo sličan bojama grba *Vinkovačkih jeseni*, sugerirao kako se radi o događaju koji je dijelom *Vinkovačkih jeseni*.

Natječaj je, za razliku od onih prvih, s lokalne razine podignut na nacionalnu. U suradnji s narodnim i školskim knjižnicama došlo se do ciljane skupine, a to su djeca koja imaju sklonosti pisanju. Natjecatelji su se mogli prijaviti pjesničkim ili proznim djelom. Prozno je djelo bilo ograničeno na 9.000 znakova. Natječaj je bio raspisan 15. ožujka 2021. i trajao je do 23. kolovoza 2021. godine. Tema mu je biča *Zavičaj*. Bio je raspisan u dvije kategorije. U prvoj kategoriji radove su slali stariji osnovnoškolci, a u drugoj učenici srednjih škola i to na hrvatskom standardnom jeziku ili dijalektu. Na *Vinkovačkim jesenima* može se vidjeti ljepota narodnih nošnji iz svih dijelova Lijepe naše pa se tako željelo djeci dati mogućnost izražavanja na narječju ili dijalektu kojim govore učenici u bilo kojem dijelu Hrvatske, kako bismo uživali u ljepoti hrvatskog jezika i tako čuli svu njegovu raskoš. Svi tekstovi koji su pristigli na Natječaj, a nisu bili pisani hrvatskim standardnim jezikom, uz rad su imali i mali rječnik nepoznatih riječi. Pristigli su radovi morali biti neobjavljeni i poslani pod zaporkom, a rješenje je zaporke poslano u drugoj zatvorenoj kuverti sa svim osobnim podacima autora. Za članove stručnog ocjenjivačkog povjerenstva izabrani su istaknuti profesori hrvatskog jezika i književnosti iz Vinkovaca,

³⁷ Isto.

koji svojim radom, znanjem i zalaganjem pridonose poticanju učeničkog stvaralaštva kroz literarne skupine: Nikolina Maletić, Ivana Petričević i Viktor Lukačević. Na ovaj je način uklonjen rizik donošenja političkih odluka³⁸, a omogućena je stručno-racionalna evaluacija radova.³⁹ Nakon završetka Natječaja na koji je pristiglo preko stotinu učeničkih radova iz cijele Hrvatske povjerenstvo je dobilo primjerke radova koje su nakon čitanja evaluirali, uzevši u obzir stilsko-književne i jezične elemente.

Najbolje je ocijenjen rad u mlađoj kategoriji bio *Moj je dido sinoć pripovido* Luke Gele iz Vinkovaca, dok je drugo mjesto zauzeo rad Gabrijele Miklošić *Senja muoj Ivonjec* iz Ivanca, a treće je mjesto zauzela Petra Grassi iz Milne s otoka Brača s radom *Milna*.

U starijoj kategoriji najboljim je proglašen rad Nike Peršić iz Tršća *Trstje*. Drugo je mjesto zauzela Dora Kovačević iz Bošnjaka s radom *O Bošnjacima i o Rimu*, a treće Josipa Milina iz Korčule s radom *Čežnja za morem*.

Uz nagrađene radova, dva su rada pohvaljena. U mlađoj je to kategoriji bio rad *Čudnovate legende podravskog kraja* Une Bebek iz Koprivnice, a u starijoj rad *Ženi se Šokac dalmatinski* koji je napisala Lea Ceković iz Zagreba.

Nagrađeni i pohvaljeni sudionici Natječaja

Središnja je svečanost i dodjela nagrada upriličena 11. rujna 2021. godine, u vikendu kada su se održale *Dječje vinkovačke jeseni*. Na svečanosti u Gradskoj knjižnici i

³⁸ Odluke koje bi možda diskriminirale pojedinca zbog mjesta stanovanja.

³⁹ Dragičević-Šešić, Milena ; Stojković, Branimir. Nav. dj., str. 39.

čitaonici Vinkovci sudjelovali su svi autori nagrađenih i pohvaljeni radova. Nagrada se sastojala od priznanja, poklona, dvodnevnog boravka u Vinkovcima za sudionike i njihovu pratnju (roditelje i mentore) gdje su imali priliku posjetiti Gradski muzej Vinkovci te prisustvovati Svečanom mimohodu sudionika *Dječjih vinkovačkih jeseni* nakon kojeg je upriličeno zajedničko druženje. Nagrade, iako nisu najvažnije u cijelom Natječaju, ipak su nužne za bilo koju aktivnost koja ima natjecateljski duh. One su najširi poticajni alat kulturne politike, imaju svoj ekonomski sadržaj (određenu materijalnu vrijednost), pravnu vrijednost (određena je nekim aktom), a moralnu (dodjelu nagrade u pravilu prati pozitivna reakcija javnosti i pridonosi rastu društvenog i kulturnog ugleda nagrađenog).⁴⁰ Nagrada se može odrediti kao gratifikacija gdje društveni, odnosno grupni superego daje priznanje egu pojedinca (u ovom slučaju autora nagrađenog rada) i time ga potvrđuje, odnosno daje mu legitimitet u nekom području stvaralaštva, u ovom slučaju književnog izražavanja.⁴¹ Nagrađivanje je samo jedan od alata kojima se potiče čitanje i stvaranje. Dolazak roditelja na ovo događanje od izuzetne je važnosti za suštinu ovoga Natječaja jer su mnoga istraživanja kulturnih potreba pokazala kako interes pojedinca za bilo koji oblik umjetničkog izražavanja te konzumacije kulturnih sadržaja uopće, uvelike ovisi o kulturnim navikama obitelji u kojoj je pojedinac odrastao.⁴² Nagrade i priznanja sudionicima uručili su gradonačelnik grada Vinkovaca Ivan Bosančić, zamjenik Gradonačelnika Josip Romić te pročelnica za kulturu u Gradu Vinkovcima Marija Liščić-Drmić.

⁴⁰ Isto, str. 32.

⁴¹ Isto, str. 32-33.

⁴² Isto, str. 18.

Završna svečanost

Prilikom organiziranja završne svečanosti, opet na tragu tradicije prvih *Malih vinkovačkih jeseni*, angažiran je poznati televizijski voditelj Frano Ridjan koji je vodio cjelokupni program. Osim tradicije koja je nalagala da bi voditelj trebao biti svojevrсна medijska zvijezda, Frano je Ridjan pozvan jer se na ovaj način osigurala dodatna medijska pozornost cijelom događaju. Angažiranje poznatog medijskog imena privuklo je gotovo sve medije pa čak i ljude koji nisu imali interes za ovu vrstu događanja.⁴³

Frano Ridjan i Luka Gelo

Kako je u počecima *Malih vinkovačkih jeseni* dio programa bilo i predstavljanje dječjih zborova i orkestara, na ovoj se svečanosti nastavila i ova tradicija pa je glazbom predstavljen Tamburaški orkestar Glazbene škole Josip Runjanin Vinkovci. Tamburaška je glazba dio folklora koji karakterizira *Vinkovačke jeseni*. Izraz je želje ljudske zajednice da izgrade zajedničku tradiciju i dijelom je gotovo svih manifestacija⁴⁴ te će stoga biti i neizostavni. dijelom budućeg Natječaja.

Literarni natječaj Male vinkovačke jeseni održavat će se u kontinuitetu, a namjera je Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci svake tri godine ukoričiti nagrađene i pohvaljene radove.

⁴³ Stokar, Žak. Marketing događaja. Beograd : M. Kramašić, 2006., str. 94.

⁴⁴ Isto, str. 102

Zaključak

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci obnovom Literarnog natječaja *Male vinkovačke jeseni* aktivno se uključila u čuvanje kulturne tradicije, a posebno pisane riječi. Sa stručne, knjižničarske strane, možemo reći kako se na ovaj način potiče mlade na čitanje i stvaranje jer se radi o dvije komplementarne aktivnosti. Veliki odaziv na Natječaj potvrđuje kako postoji veliki broj književno nadarene djece i zainteresiranih pojedinaca, a uspjesi koje su polučili zasigurno će poticajno djelovati na njihov daljnji rad, pisanje pa čak i odabir životnog poziva.

Knjižnica kroz Natječaj ispunjava jedan od temeljnih zadataka, a to je poticanje na čitanje, istraživanje i stvaranje. Na ovaj se način stvaraju informacijske potrebe kod djece koje će oni zadovoljiti, među ostalim i u nekoj od knjižnica. Može se zaključiti kako je Knjižnica promovirala, ne samo Vinkovce i čitanje kao zdravu naviku, već i knjižničarstvo kao struku.

Za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci *Male vinkovačke jeseni* vrlo su važne iz turističkih razloga. Prije svega treba reći, kako su za Vinkovce i vinkovačku Knjižnicu, zahvaljujući natječaju, čulo preko stotinu učenika i njihovih mentora, a vjerojatno i roditelja u svim dijelovima Hrvatske. Dolaskom nagrađenih učenika i njihovih pratnji turistički smo promovirali Vinkovce, a samim smo time pozicionirali Knjižnicu kao neizostavni dio najvećeg turističkog događaja u Vinkovcima, a to su *Vinkovačke jeseni*.

Literatura i izvori

„Vinkovačke jeseni“ - folklorna, kulturno-turistička i gospodarska manifestacija. URL: <https://vinkovacke-jeseni.topoteka.net/> (2022-03-21)

Autorsko djelo. URL: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/autorsko-djelo/> (2022-03-21)

Baho, Stjepan. Danas – Dječje vinkovačke jeseni. // Novosti : glasilo socijalističkog saveza radnog naroda Vinkovačke komune, 19, 35(petak, 10. rujna 1971.), str. 5

Dječja knjižnica u Vinkovcima. // Hrvatski branik, 3(XII), 43(1937), str. 2

Dragičević-Šešić, Milena ; Stojković, Branimir. Kultura : menadžment, animacija, marketing. Beograd : Clio, 2003.

Erl, Vera. Vinkovačke knjižnica zapamćena u sjećanjima. // Vinkovačka knjižnica iz pera i duše : knjiga sjećanja. / glavna urednica Emilija Pezer. Vinkovci : Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, 2010. Str. 35-51.

Kokaj, Mario. Uručene nagrade za najljepše uređene prostore u povodu 49.Vinkovačkih jeseni. URL: <http://www.glas-slavonije.hr/249194/4/Urucene-nagrade-za-najljepse-uredjene-prostore-u-povodu-49Vinkovackih-jeseni> (2022-03-24)

Landeka, Marko. 40 godina Vinkovačkih jeseni. // 40 Vinkovačkih jeseni. / glavni urednik Marko Landeka. Vinkovci : Grad Vinkovci; Zajednica kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije, 2007. Str. 19-27.

Marković, Jelena. Dječja usmenost i usmenost o djetinjstvu u hrvatskoj etnologiji i folkloristici. // Studia ethnologica Croatica, 21, 1(2009), str. 255-284.

Marojević, Tihomir. Topoteka – lokalna povijest u digitalnom obliku : Vinkovačke jeseni u virtualnom arhivu. // Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, 23(2020), str. 278-289.

Marojević, Tihomir. Tragovi vremena : (vinkovačke spomen-ploče). Vinkovci : Povijesno i športsko društvo Hrvatski sokol Vinkovci, 2021.

Mesinger, Bogdan. Vinkovačka čitaonica i knjižnica i kulturno - politička dinamika grada i kraja : 1875 – 1975. Vinkovci : Narodna knjižnica i čitaonica, 1976.

Pešec, Mirjana. Kako to djeca rade. // "Vinkovačke jeseni" : 1966-1985. / glavni i odgovorni urednik Grga Mataković. [Vinkovci] : Koordinacioni odbor Vinkovačkih jeseni, 1985.

Pšihistal, Aneta. Prepoznatljiv znak: Grb Vinkovačkih jeseni autora Joze Matakovića. URL: <https://novosti.hr/prepoznatljiv-simbol-grb-vinkovackih-jeseni-autora-joze-matakovica/> (2022-03-24)

Stokar, Žak. Marketing događaja. Beograd : M. Kramašić, 2006.

Svečano otvorene 54. Vinkovačke jeseni. URL: <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/svecano-otvorene-54-vinkovacke-jeseni-20190920> (2022-03-24)

Šalić, Tomo. Vinkovački leksikon. Vinkovci : vlast. nakl., 2007.

Škrlec, Ana. Knjižnica je srce našeg Grada. // Vinkovačka knjižnica iz pera i duše: knjiga sjećanja. / glavna urednica Emilija Pezer. Vinkovci : Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, 2010., str. 131-133.

Trideset Vinkovačkih jeseni. / glavni urednik Marko Landeka. // Vinkovci : Vinkovačke jeseni, 1996.